

ITÍK

Školní IT občasník

DUBEN 2025

Cislo 8

AUTORSKÝ ZÁKON

TIPY A TRIKY

ZE SVĚTA UMĚLÉ INTELIGENCE

Obsah

04

AUTORSKÉ PRÁVO VE ŠKOLE

Co můžeme a co už ne?

—

05

TIPY A TRIKY

drobnosti, které mohou hodně pomoci

—

06

ZE SVĚTA UMĚLÉ INTELIGENCE

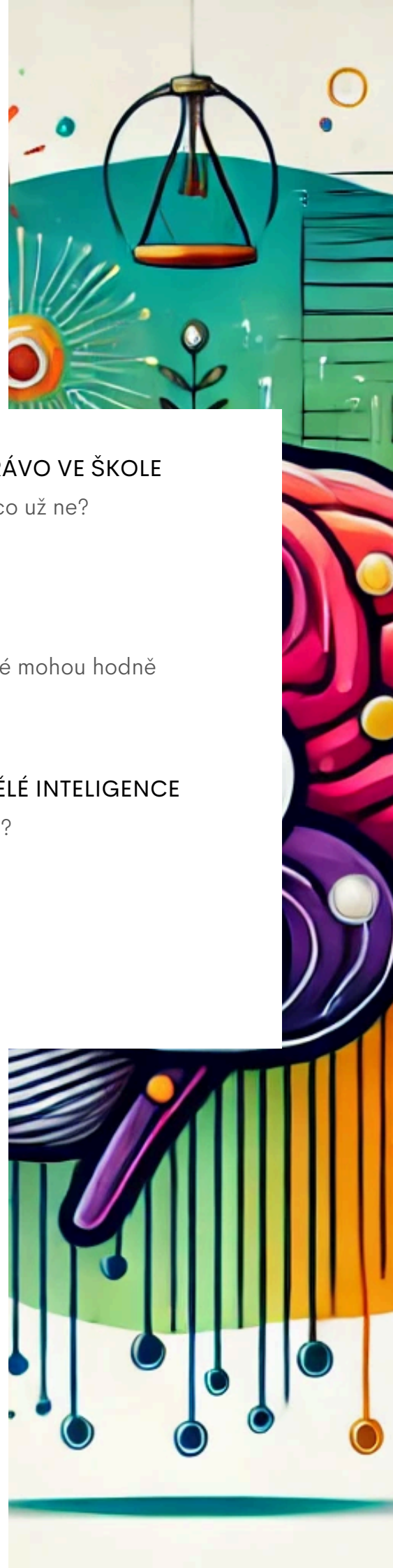
OpenAI a Lada?

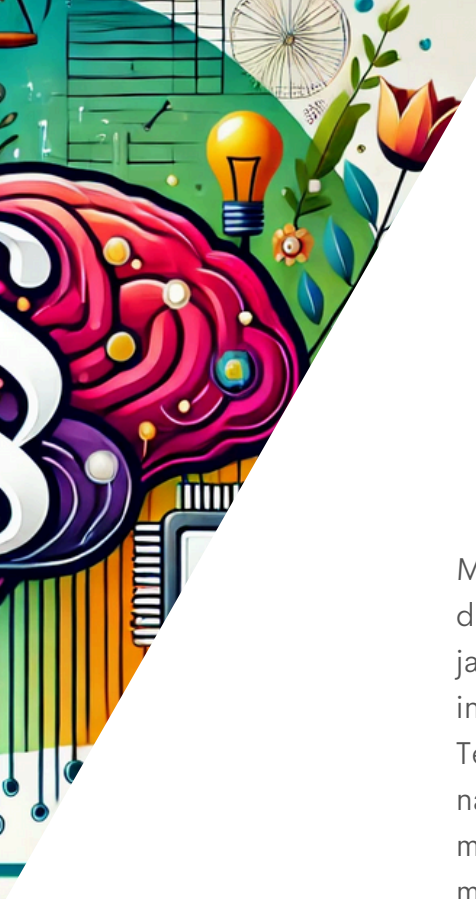
—

07

POZVÁNKY

co se bude dít

Úvodní slovo

Milí čtenáři,

dubnové vydání ITíku je tady – a s ním nejen jarní nálada, ale i další várka technologií, inspirace a trochu i práva.

Tentokrát se podíváme na téma, které se dotýká nás všech – **autorské právo ve škole**. Co můžeme sdílet, co jen promítat a kde už bychom měli být opatrní? A jak je to vlastně s materiály vytvořenými pomocí umělé inteligence?

Dozvíte se taky, jak si **nechat text přečíst nahlas**, kde **hledat legálně použitelné obrázky** nebo jak si ušetřit čas s generováním citací. A nechybí ani malý pohled na současný trend – přetváření fotek do stylu Disney nebo Ghibli.

Přeji vám příjemné čtení a pokud se potkáme na dubnové IT středě, budu se těšit na viděnou!

Jindřich Zdráhal

REDAKTOR

Všechny texty a spousta obrázků v ITíku vznikají za větší nebo menší pomoci umělé inteligence – využívám chatGPT od společnosti OpenAI.

Texty neprochází jinou jazykovou korekturou než od AI.

AUTORSKÉ PRÁVO VE ŠKOLE: CO MŮŽEME A CO UŽ NE?

První díl minisérie o právních aspektech práce s digitálním obsahem

Na březnové IT středě jsme si posvětili na téma, které se týká každého, kdo ve škole používá obrázky z internetu, promítá videa, sdílí prezentace nebo tvoří vlastní výukové materiály – autorské právo.

Zorientovat se v tom, co smíme a co už ne, není vždy snadné. V tomto článku shrnujeme to nejdůležitější z úvodu do problematiky. Na umělou inteligenci a autorská práva se podíváme příště.

Co je vlastně chráněné?

Autorským právem je chráněno všechno, co je „jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti“ – tedy nejen knihy, obrázky nebo hudba, ale také software, prezentace, výukové materiály nebo třeba školní projekty žáků.

Osobnostní práva autora

Každý autor má právo:

- rozhodnout, zda a kdy své dílo zveřejní,
- být uveden jako autor (a zvolit, jak bude uveden),
- bránit se proti úpravám nebo znehodnocení svého díla,
- a tato práva jsou neprenosná – autor se jich nemůže vzdát.

Majetková práva

Autor rozhoduje o tom, kdo, kde a jak může jeho dílo použít. A pokud nám k tomu nedal svolení, platí jednoduché pravidlo: nesmíme. Existují však výjimky, které nám v určitých případech dovolují dílo použít i bez souhlasu autora.

Výjimky, které se hodí znát

 Volné užití pro osobní potřebu (§30)

Žák si může např. okopírovat článek nebo nahrát písničku pro sebe. Jakmile to ale sdílí dál, už to není „osobní potřeba“.

 Citace (§31)

Umožňuje využít úryvky děl:

- pokud uvedeme autora, název i zdroj,
- pokud to dává smysl (např. pro výuku, recenzi nebo kritiku),
- a pokud použijeme jen nezbytně nutnou část.

 Užití při výuce (§31a)

Ve škole můžeme používat cizí díla (obrázky, texty, videa) za uzavřenými dveřmi nebo v uzamčených online prostředích (např. Google Classroom). Zveřejnění na školním webu už ale není povolené.

Školní představení a školní díla

- **Školní představení bez vstupného** je v pořádku. Jakmile se vybírá vstupné (třeba i dobrovolné), už se jedná o veřejné užití.
- **Školní díla** (např. žákovské prezentace) můžeme použít k výuce nebo hodnocení. Ale pokud je chceme zveřejnit, musíme mít souhlas žáka.

Pozor na časté chyby

- Obrázky z Googlu nejsou automaticky volně použitelné. Hledejte obrázky s licencí **Creative Commons** nebo z fotobank jako **Pixabay**, **Unsplash**, **Pexels**.
- YouTube videa lze použít při výuce, ale ne při veřejném promítání nebo v placených kurzech.
- Hudba, noty, učebnice – zde je potřeba být obzvlášť opatrný. Často jde o obsah s omezenou licencí.

A co příště?

V příštím čísle se podíváme na to, jak je to s výtvoří umělé inteligence – kdo je jejich autor, co můžeme sdílet a na co si dát pozor při využívání AI ve škole.

Chcete vědět víc?

Na IT středě jsme používali tuto prezentaci:

<https://orgpad.info/s/J-yFPDuwVYK>

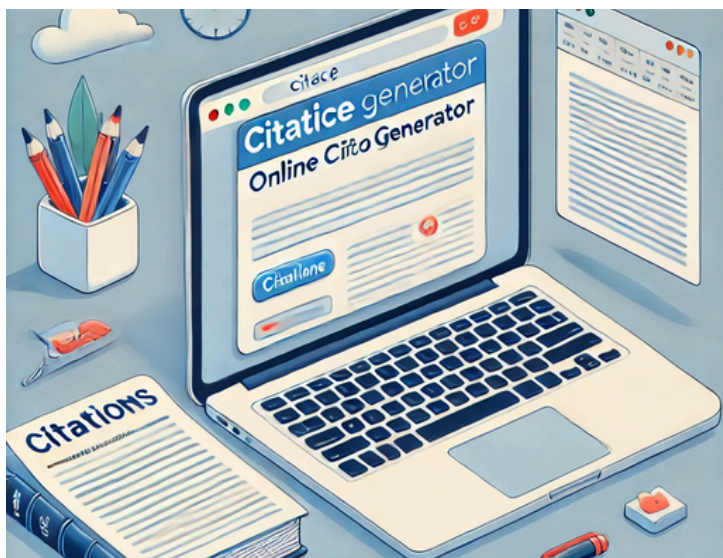
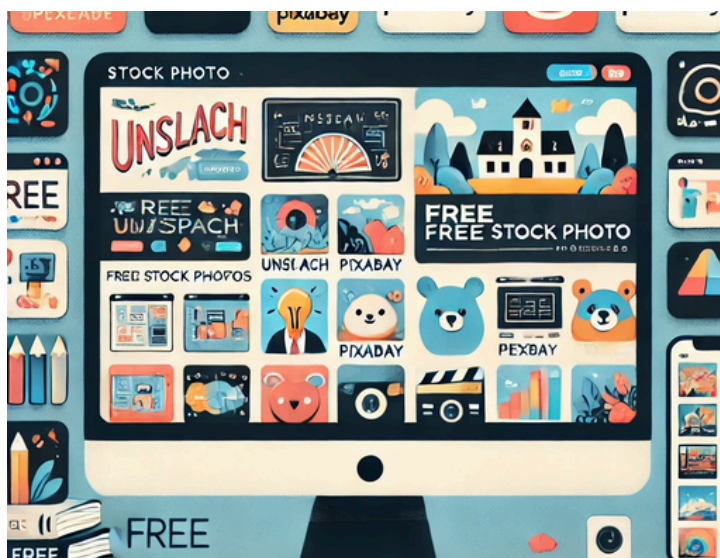
TIPY A TRIKY

 Hledáte obrázky do výuky? Nepoužívejte Google, ale...

...vyzkoušejte weby s volně použitelnými obrázky! Například:

- unsplash.com
- pixabay.com
- pexels.com

Všechny obrázky tam můžete použít i bez uvedení autora, ale když to jde, sluší se poděkovat. 😊

 Jednoduché citace jedním klikem

Potřebujete rychle vytvořit citaci článku nebo webu? Zkuste:

- www.citace.com – jednoduchý nástroj bez přihlášení.
- Word a Google Dokumenty mají generátor citací zabudovaný (najdete ho pod „Reference“ nebo „Nástroje“).

 Nechce se vám číst dlouhý text? Nechte AI číst za vás

V prohlížeči Microsoft Edge stačí označit text → pravým klikem → „Přečíst nahlas“.

Pro realističtější přednes zkuste ElevenReader (funguje i v češtině, třeba na mobilu).

Skvělé nejen pro žáky, ale i pro učitele, kteří chtějí šetřit oči nebo poslouchat při jiné činnosti.

ZE SVĚTA AI:

Škola ve stylu Ghibli?

Trend, který hýbe internetem

S příchodem novějších verzí generování obrázků pomocí AI (např. v ChatGPT nebo na Midjourney) se zrodil nový kreativní trend – **přetváření reality do známých výtvarných stylů. A největší hit? Studio Ghibli.**

Sociální sítě zaplavily obrázky měst, ulic, škol, ale i domácích mazlíčků nebo lidí **ve stylu animovaných filmů**, často s pastelovými barvami, měkkým světlem a pohádkovou atmosférou. Vedle Ghibli jsou populární i styly Disney, Pixar, Simpsonovi nebo třeba akvarelové ilustrace.

A co etika?

Objevuje se ale i otázka: **je v pořádku „napodobovat“ styl známého umělce nebo studia, když dílo vytvořila AI?** Je to pocta, inspirace – nebo už hraní si s cizím rukopisem?

Navíc, **mnoho uživatelů nechává vygenerovat obrázky svých blízkých nebo sebe samých**, což otevírá další otázky: co když se AI modely učí z fotek bez svolení? Kde končí zábava a začíná zásah do soukromí? Brzy se vyrojí záplava aplikací a služeb, které to dělají „zdarma“. Jen chtějí vaši fotku, e-mail i třeba i telefonní číslo.

Odpověď není jednoduchá. Právní rámec stále dohání technologii. Zatímco AI výstupy nejsou považovány za autorská díla, otázky respektu, souhlasu a bezpečnosti zůstávají aktuální.

V ITíku jsme se rozhodli to zkusit na vlastní kůži. Co na to říkáte? Poznáte je

Josef Lada, Simpsonovi, Ghibli, Disney

POZVÁNKA

8. IT STŘEDA

30. 4. 2025
PO VYUČOVÁNÍ
UČEBNA UCE

Autorský zákon a umělá inteligence: co (ne)smíme ve škole?

Přijďte na dubnovou IT středu, kde se podíváme na to, jak se prolíná svět práva a technologií. Zaměříme se na autorské právo v praxi učitele – co můžeme použít ve výuce, co sdílet na školním webu, jak správně citovat a co říká zákon o materiálech vytvořených pomocí AI.

- Můžu použít ChatGPT při přípravě hodin?
- Můžu dát žákům generovaný obrázek jako zadání?
- Jak je to s citacemi a odpovědností?

Těšíme se na vás!

DIGIDAY #24

29. 4. 2025
17:00 – 20:50
ON-LINE

Digitální technologie pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Digitální nástroje mohou být pro mnoho žáků se SVP obrovskou pomocí. Na dubnovém DigiDay se podíváme na to, jak mohou technologie usnadnit vzdělávání, komunikaci a zapojení do běžné výuky. Těšit se můžete na konkrétní nástroje, reálné příklady z praxe i praktické tipy.

- Jak využít možnosti běžných operačních systémů?
- Které aplikace žákům opravdu pomáhají?
- Jak přistupují ke studentům se SVP na univerzitě?

Registrace, program a více info:

👉 <https://digiday.gug.cz>

Těší se na vás tým GUG.cz a NPI ČR!

OA a SŠP Veselí nad Moravou

ITík | Číslo 08

Duben 2025

